

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет
Історичний факультет
Кафедра Культурології

КАТАЛОГ ЕЛЕКТИВНИХ ДИСЦИПЛІН
ЦИКЛУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ В12 КУЛЬТУРОЛОГІЯ ТА МУЗЕСЗНАВСТВО
ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ

Київ – 2025

Каталог елективних дисциплін кафедри культурології: циклу професійної підготовки (для освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності В12 Культурологія та музеєзнавство): інфор. видання / Укл. З.Д. Кравець; за наук. ред. Ю.С. Сабадаш. – Київ, 2025. –5 с.

Рекомендовано кафедрою культурології

(протокол № 3 від 16.09.2025 року)

В інформаційному виданні подано анотований перелік елективних дисциплін, які пропонуються кафедрою культурології для включення в освітньо-професійні та освітньо-наукові програми підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Культурологія, культурне розмаїття та розвиток громади» на другому рівні вищої освіти.

Розробники програм варіативних дисциплін:

Ю.С. Сабадаш, доктор культурології, професор, зав. каф.;

Ю.М. Нікольченко, доцент;

С.В. Янковський, доктор філософських наук, доцент;

О.О. Хроненко, кандидат історичних наук, доцент.

Кафедра культурології
ДРУГИЙ (МАГІСТЕРСЬКИЙ) РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Назва дисципліни: Релігійна культура сучасного світу

Мета курсу: розкрити особливості релігійної культури в епоху постглобалізму.

Завдання курсу: Визначити роль та значення національних та світових релігій у сучасному світі. Охарактеризувати передумови виникнення та розвитку Буддизму, християнства та ісламу. Розкрити історико-культурне значення Вед, Упанішад, Тори, Тіпітаки, Біблії та Корану. Розкрити особливості впливу світових релігій на світобачення, економіку та культурно-мистецький розвиток сучасного світу.

Змістові модулі:

1. Історичні особливості формування релігійної культури.
2. Національні релігії (Іудаїзм, Конфуціанство, Індуїзм, Синтоїзм та ін.).
3. Світові релігії (Буддизм, Християнство, Іслам).

Рекомендований семестр для вивчення: III семестр.

Назва дисципліни: Аматорське мистецтво і народна творчість у культурному розмаїтті громади

Мета курсу: Навчальна дисципліна є спробою цілісного розгляду аматорського мистецтва та народної художньої творчості в їх історичному розвитку в Україні, висвітлення їх гуманістичного змісту та значення для самоусвідомлення поколінь у національному розвитку. Курс дозволить ознайомити здобувачів вищої освіти ОС «Магістр» спеціальності «Культурологія, культурне розмаїття та розвиток громади» з багатьма галузями аматорського мистецтва та народної культури Українського Північного Приазов'я, Донецької області та Маріуполя з їх історичними формами, зокрема такими як усна поетична творчість, народний театр, народна архітектура, образотворче народне мистецтво, народна музика, декоративно-ужиткове мистецтво, самодіяльне кіномистецтво тощо.

Завдання курсу: У межах реалізації компетентнісного підходу до підготовки культурологів, фахівців з культурного розмаїття та розвитку громади навчальна дисципліна має сприяти розширенню фактичних та теоретичних знань з найбільш актуальних питань аматорського мистецтва та народної творчості. Навчальний контент курсу націлений на забезпечення умов формування і розвитку програмних компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою спеціальності.

Рекомендований семестр для вивчення: I семестр.

Назва дисципліни: Музей в системі національно-патріотичного виховання

Мета курсу: Формування у студентів ОС «Магістр» спеціальності «Культурологія, культурне розмаїття та розвиток громади» теоретичних знань у галузі музеєзнавства, ознайомлення їх з розвитком музейної справи в Україні, зокрема у Донецькій області і Маріуполі та забезпечення практичними навичками з основних напрямків музейної роботи в системі національно-патріотичного виховання.

Завдання курсу: У процесі викладання навчальної дисципліни домогтися результату коли студент буде володіти навичками науково-дослідної роботи у музеях щодо вивчення історії національно-визвольних змагань в Україні та краї, боротьби за встановлення української державності; практичної роботи з пам'ятками основного і науково-допоміжного фонду музеїв, будівництва експозицій, проведення ознайомчих екскурсій, виставкової та просвітницької роботи у галузі національно-патріотичного виховання громади, зокрема шкільної та студентської молоді.

Рекомендований семестр для вивчення: I семестр.

Назва дисципліни: Концертна діяльність як соціокультурна практика громади

Мета курсу: Донести до студентів ОС «Магістр» спеціальності «Культурологія, культурне розмаїття та розвиток громади» соціально-культурну сутність і функції концертної діяльності, окреслити особливості її організації на території окремої громади в Україні, зокрема в Маріуполі. Новизна курсу полягає в узагальненні та систематизації теоретичних матеріалів та практичного досвіду, що стосуються сучасних тенденцій в організації концертної діяльності як соціокультурної практики громади. Запропоновано шляхи оптимізації концертної діяльності в сучасних умовах, що і визначає актуальність навчальної дисципліни.

Завдання курсу: Задля оптимізації концертної діяльності на території громади в сучасних умовах необхідно навчити майбутніх фахівців-культурологів шляхів підтримки щодо створення високохудожнього продукту в сфері концертної діяльності, розширенню репертуарної пропозиції, розвитку нових форм художньої виразності, творчої діяльності авторів і виконавців; формуванню і розвитку суспільних потреб в мистецтві різних жанрів, зокрема і в академічному мистецтві, розширенню аудиторії концертів за рахунок різних верств, категорій і груп соціуму; формуванню ефективного менеджменту в галузі концертної діяльності; використання її творчого потенціалу для зміцнення позитивного образу регіону на державному рівні.

Рекомендований семестр для вивчення: III семестр.

Назва дисципліни: Проектування у галузі культури

Мета курсу: вивчення: забезпечити базову підготовку студентів щодо проектування в галузі культури. Дати уявлення про наявні методології управління проектами і виробити у студентів практичні навички щодо їх застосування.

Завдання курсу: Опанувати моделі життєвого циклу проекту, методи контролю якості. Знати методологію побудови команди, способи формалізації і методи прийняття рішень. Вміти управляти комунікаціями проектування в галузі культури; планувати і управляти термінами виконання проекту; набуття навичок роботи з програмним забезпеченням для управління проектами; виявляти і зменшувати ризики; оцінювати витрати в розробці проекту; мати здатність створювати плани та бюджети проектів; вміти складати заявки для отримання гранту.

Змістові модулі:

1. Концепція управління проектами у галузі культури.
2. Основи управління проектами.
3. Життєвий цикл проекту, його основні етапи.
4. Розробка і управління підсистемами проекту.

Рекомендований семестр для вивчення: III семестр.

Назва дисципліни: Театр у культурному розмаїтті

Мета курсу: розкрити і проаналізувати в історичній ретроспективі зародження та розвиток театрального мистецтва у світовій (європейській) та вітчизняній культурі; сприяти майбутнім фахівцям у створенні історико-теоретичної бази своєї професійної діяльності та розширення її за рахунок використання досягнень світового театру, як одного з найбільш потужних дослідників суспільного життя.

Завдання курсу: Формування у студентів власних ідейно-мистецьких поглядів і принципів організації діяльності театральних закладів у сучасних умовах; сприяння виробленню художнього смаку. Опанувати генезу театральних процесів; творчість ключових драматургів та майстрів сцени в різних країнах світу. Знати сучасні тенденції глобалізації театральних процесів. Мати здатність аналізувати і узагальнювати історичні матеріали про становлення і розвиток театрального мистецтва; орієнтуватись у видовищних процесах, що відбувалися у попередні періоди історії людства; вміти характеризувати досвід організації театральних справ в різних країнах світу при розбудові сучасного професійного та аматорського театрів і постановки театралізованих вистав.

Змістовні модулі:

1. Історичний та загальний огляд становлення і розвитку театрального мистецтва у світовій культурі.
2. Концептуальні засади розвитку театрального мистецтва в Україні від зародження до сьогодення.

Рекомендований семестр для вивчення: III семестр.

Назва дисципліни: Традиційна культура етнічних громад Північного Приазов'я

Мета курсу: ознайомити здобувачів із специфікою формування регіональних особливостей традиційної культури етнічних громад Північного Приазов'я крізь призму історії та сучасності.

Завдання курсу: Проаналізувати історичні умови в яких формувалась традиційної культура етнічних громад Північного Приазов'я, застосовувати теоретичні знання в галузі міжкультурної комунікації для формування культурних взаємозв'язків і запозичень обрядово-традиційної культури в сучасних умовах розвитку полікультурного регіону.

Змістові модулі:

1. Теоретичні засади формування традиційної культури етнічних громад Північного Приазов'я.
2. Релігійне життя етнічних громад Північного Приазов'я.
3. Обрядово-традиційна культура етнічних громад Північного Приазов'я.

Рекомендований семестр для вивчення: III семестр.

Назва дисципліни: Документно-інформаційні ресурси установ

Мета курсу: формування теоретичних та практичних знань про особливості документно-інформаційних ресурсів установ як складової документно-інформаційної системи суспільства, ознайомлення здобувачів з особливостями роботи із зовнішніми документними потоками та масивами при відборі документів, про усталені принципи та технології обробки документів та управління фондами установ.

Завдання курсу: Розкрити зміст понять та їх співвідношення документні або інформаційні ресурси, документні масиви, документні фонди; розкрити властивості інформаційних фондів як динамічної системи документів, що взаємопов'язані та взаємозалежні, доповнюють один одного і є єдиним цілим; визначити функції документних фондів; охарактеризувати проблеми й технології моделювання в процесі формування фондів установ; охарактеризувати процеси комплектування, орієнтування в зовнішніх документних потоках; окреслити джерела комплектування, технології замовлення документів, види документообміну; звернути увагу на впровадження автоматизованих систем у планування, комплектуванні та обліку фондів.

Змістові модулі:

1. Документні ресурси як основа документно-інформаційного фонду установ.
2. Особливості формування, моделювання та види комплектування документного фонду установ.
3. Технологія формування та збереження документного фонду установ.

Рекомендований семестр для вивчення: III семестр.

Назва дисципліни: Діловий протокол та етикет

Мета курсу: формування у здобувачів необхідних для майбутньої професійної діяльності теоретичних знань щодо особливостей організації ділового протоколу, представницьких витрат в організації та проведення ділових прийомів, етики ділової комунікації, а також практичних вмінь та навичок з означеного напрямку.

Завдання курсу: Ознайомлення здобувачів з структурою, видами, функціями ділового протоколу; вивчення нормативної документації щодо організації означеного заходу; вміння диференціювати та узагальнювати зібраний матеріал в практичній діяльності.

Змістові модулі:

1. Діловий протокол та етикет: історичні та теоретичні аспекти
2. Особливості організації та проведення ділових протоколів
3. Технології розв'язання комунікативних проблем в діловій комунікації та етика ділових відносин.

Рекомендований семестр для вивчення: I семестр.

Назва дисципліни: Прикладна етика

Мета курсу: сформувати у студентів відповідальне громадське ставлення до соціального розмаїття, здатність поважати власну гідність та гідність іншого, розуміння неповторності та унікальності існуючого екологічного та культурного розмаїття.

Завдання курсу: Ознайомлення з предметом етики, особливостями функціонування моралі, основними етапами історичного розвитку етики, основними категоріями та ін.

Змістовні модулі:

1. Філософські засади етики.
2. Проблеми дискримінації в сучасному соціумі.
3. Моральні судження і відповідальність.

Рекомендований семестр для вивчення: I семестр.

Назва дисципліни: Мережева культура спілкування

Мета курсу: розвинути у студентів навички мережевого діалогу за рахунок опанування основ мережевого етикету і розуміння його специфіки.

Завдання курсу: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері професійної діяльності або в процесі навчання із застосуванням елементів культурологічної теорії мережевого спілкування і додержанням принципу рівності сторін діалогу, а також застосовувати здобуті знання та вміння в обставинах, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Змістовні модулі:

1. Форми і засоби мережевого діалогу.
Тема 1. Огляд засобів мережевої комунікації
Тема 2. Діалогові війни
2. Основи мережевого етикету.
Тема 1. Форми виявлення поваги в мережевому спілкуванні.
Тема 2. Девіантні форми мережевої комунікації.

Рекомендований семестр для вивчення: I семестр.

Назва дисципліни: Мережеві спільноти і комунікація

Мета курсу: розвинути у студентів навички ведення мережевої взаємодії.

Завдання курсу: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері професійної діяльності або в процесі навчання із застосуванням елементів соціокультурної теорії мережевого спілкування і додержанням принципу рівності сторін діалогу, а також застосовувати здобуті знання та вміння в обставинах, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Змістовні модулі:

1. Історія мережевих засобів комунікації.
Тема 1. Типи мережевих спільнот.
Тема 2. Типологія користувачів.
2. Форми і засоби мережевого діалогу.
Тема 1. Огляд засобів мережевої комунікації
Тема 2. Основи соціокультурного опору.

Рекомендований семестр для вивчення: III семестр.